

Dosadašnji tijek obnove kulturnih dobara na području SMŽ

POTRES U PETRINJI, GLINI, SISKU I OKOLICI VIJESTI SMŽ

Autor: dpreradus

U potresu je stradalo mnoštvo objekata koji su pod kulturnom zaštitom te će se njihova obnova voditi pod paskom Ministarstva kulture. Obnova će se financirati iz Fonda solidarnosti ili državnih sredstava, a javna nabava se provodi iz raznih izvora.

Pojedine objekte obnavljaju gradovi i Županija te smo ih spomenuli u ranijim tekstovima.

No, za zaštitu i obnovu drugih zadužene su druge institucije, poput Hrvatskog restauratorskog zavora. **O obnovi kulturne baštine razgovarali smo s pročelnicom Konzervatorskog odjela u Sisku Ministarstva kulture i medija Ivanom Miletić Čakširan.**

Zanima nas koliko će ukupno objekata Ministarstvo kulture obnoviti na području SMŽ?

Ministarstvo kulture i medija je počelo je provoditi postupak obnove kulturnih dobara neposredno nakon završetka popisa šteta na kulturnoj baštini nakon razornog potresa. U 2021. provedena je prva faza obnove koja se odnosi na mjere stabilizacije i zaštite. Mjere su provedene na ukupno 60 kulturnih dobara kako na pojedinačno zaštićenim tako i na visoko valoriziranim zgradama unutar kulturno-povijesnih cjelina. Utrošena sredstva za provedbu radova Ministarstva i Hrvatskog restauratorskog zavoda iznosila su 29.544.041,00 kuna. U 2022. godini Ministarstvo je nastavilo postupak provođenja mjera stabilizacije i zaštite te je s iznosom od 2.113.625,00 kuna uključeno još 6 zgrada na području Grada Siska. Važno je naglasiti kako je Ministarstvo kulture i medija jedino tijelo u postupku obnove koje provodi mjere stabilizacije na zgradama koje imaju znatna do vrlo teška oštećenja. Ovisno o stanju građevina, mjere stabilizacije uključivale su zaštitu zgrada od atmosferilija, podupiranje, nužnu razgradnju i zaštitu ostataka nakon razgradnje, pohranu vrijednih elementa pri razgradnji i druge mjere propisane Programima cjelovite obnove koji su izrađeni za gradove Sisak, Petrinju i Glinu. Program predstavlja podzakonski akt te je njime omogućeno propisati modele obnove te način provedbe obnove. Razmatrajući razinu oštećenja pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara u razornom potresu, najviše je stradala Petrinja. Centar Petrinje čine pojedinačno zaštićena kulturna dobra, stoga je Programom cjelovite obnove kulturno povijesne cjeline Petrinje propisana centralizirana provedba obnove putem Ministarstva kulture i medija. Za potrebu centralizirane obnove potpisani su Sporazumi sa Središnjim državnim uredom za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

Odlukom ministrice kulture i medija dr. sc. Nine Obuljen Koržinek u 2022. godine osigurana su sredstva za ukupno 26 pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara u Petrinji.

Program cjelovite obnove kulturno povijesne cjeline tj. povijesnih zgrada unutar kulturno-povijesnih cjelina Siska, Gline i Petrinje, kao i pojedinačno zaštićene zgrade organizacijski se provodi suradnjom Ministarstva kulture i medija s regionalnom (područnom) i lokalnom samoupravom, drugim tijelima koji sudjeluju u provedbi postupka obnove te vlasnicima građevina. Putem Poziva na dodjelu bespovratnih financijskih sredstava Provedba mjera zaštite kulturne baštine oštećene u seriji potresa s epicentrom na području Sisačko-moslavačke županije počevši od 28. prosinca 2020. godine na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije dodijeljena su bespovratna financijska sredstva namijenjena provedbi operacija koje se financiraju iz Fonda solidarnosti Europske unije (FSEU) za 60 zgrada javne namjene na području Sisačko-moslavačke županije u iznosu od 613.757.127,62 kuna.

Koji su načini financiranja, tj. iz kojih će se sredstava financirati obnova?

Programi mjera zaštite i stabilizacije u Sisku, Glini i Petrinji kao i provedba programa obnove pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara u gradu Petrinji, izrada projektne dokumentacije obnove za zgrada javne namjene koje nisu imale uvjete za prijavu na Fond solidarnosti, financiraju se nacionalnim sredstvima, dok se izrada dokumentacije i obnova konstrukcije zgrada javne namjene financira sredstvima Fonda solidarnosti.

Za koliko je objekata napravljena potrebna dokumentacija, koji su načini javne nabave primijenjeni i koji su odabrani ponuditelji? Koliko je do sada novaca utrošeno na dokumentaciju?

Propisana centralizirana obnova u Petrinji provodi se sukladno Zakonu o obnovi, Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Programu mjera i Programu cjelovite obnove kulturno-povijesne cjeline Petrinje. Za provedbu programa potpisani su Sporazumi Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Ministarstva kulture i medija te Grada Petrinje. Ministarstvo kulture i medija u tom procesu osigurava stručnu pomoć i financijska sredstva. U provedbi je izrada 26 projekata cjelovite obnove, završena je izrada dokumentacije za 6 kulturnih dobara od kojih je za jedan izabran izvođač radova, za drugi je provedba nabave u postupku, a ostala dokumentacija je u završnoj fazi izrade.

Ministarstvo kulture i medija sredstva osigurava i provodi na isti način kao i kod Programa javnih potreba u kulturi putem sustava ePrijavnica, a korisnici sredstava dužni su provoditi Odredbe vezane uz provođenje javne nabave. Ministarstvo ne provodi odabir izrađivača i izvođača. Do sada je za sve istražne radove, te izradu dokumentacije 26 pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara utrošeno 3.405.006,13 kuna od 20.000.000,00 odobrenih. Također, na području Sisačko-moslavačke županije provodi se izrada projektne dokumentacije zgrada javne namjene koje nisu bile prihvatljive na Fondu solidarnosti zbog stanja ili imovinsko-pravnih razloga.

Odobreno je ukupno 14 programa s iznosom od 12.002.500,00 kuna. Za 3 programa sakralne baštine odobrena je izrada dokumentacije za cjelovitu obnovu s 5.568.750,00 kuna, a za 11 programa odobrena je izrada dokumentacije za konstruktivnu obnovu sa 6.433.750,00 kuna.

Za Ministarstvo kulture je karakteristično da obavlja i zaštitne radove na pojedinim objektima, prije kompletne obnove. Koliko će objekata biti na takav način zaštićeno, na kojim su objektima radovi počeli ili završeni, te odabrani izvođači? Koji je oblik javne nabave primijenjen?

Kako što je već navedeno, mjere zaštite provode se po načelu programa javnih potreba u kulturi putem sustava e-prijavnica. Programi se provode na temelju provedene evidencije šteta te vrednovanja zgrada nakon razornog potresa za sva pojedinačna dobra, kao i za visoko valorizirane zgrade unutar cjelina. Prioriteti su pojedinačno zaštićena kulturna dobra, zatim ona B0, B1 i B2 vrednovanja koja su ugrožena, i ona na kojima mjere zaštite nisu provedene kroz druge izvore financiranja (lokalna samouprava, vlasnici, program Vlade RH i drugo). Programi su provedeni na kulturnim dobrima u privatnom vlasništvu, na onima kojima upravlja Sisačko-moslavačke županija, u vlasništvu Grada Siska, Petrinje, Gline, kulturnih ustanova, Republike Hrvatske, Sisačke biskupije, Požeške biskupije i Srpske pravoslavne crkve u Hrvatskoj. Po prioritetima programi su provedeni u 2021. godini na 60 zgrada, a u 2022. na 5 zgrada su radovi dovršeni te je i tijekom provedba na još jednoj preostaloj zgradi. Provedbu i odabir izvođača sukladno ugovoru dužan je provesti korisnik kao i osigurati provedbu sukladno svim zakonskim odredbama. Isplate se vrše po predanim ugovorima/narudžbenicama, računima, situacijama, uz ovjeru nadzornih inženjera i uz odobrenje nadležnog konzervatorskog odjela.

Na kojim će objektima Ministarstvo kulture obaviti konstrukcijsku obnovu ili izgradnju zamjenskih objekata? Je li za neke objekte već provedena javna nabava vezano uz izvođače radova, koji je oblik javne nabave proveden i koji su izvođači odabrani?

Ministarstvo kulture i medija nije provedbeno tijelo obnove već je to Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Ministarstvo daje svu stručnu pomoć i obavlja sve obveze koje su Zakonom i Programom mjera propisane. Pripremljene su sve podloge, vrednovanja svih građevina, prikupljena i sortirana građa ukoliko je prije potresa postojala te pripremljene ujednačene upute za sva postupanja što pridonosi procesu obnove. Za sve već navedene programe javnu nabavu provode korisnici sredstava, ne Ministarstvo kulture i medija.

Možete li pojasniti proceduru obnove objekata pod kulturnom zaštitom, a koje će provoditi privatni i drugi javni vlasnici, gradovi i županija? Koja je tu uloga Ministarstva kulture?

Uloga Ministarstva kulture i medija je zaštita i očuvanje kulturnih dobara. Procedura je objašnjena u ranijim odgovorima vezano uz način financiranja. Putem nadležnih konzervatorskih odjela Ministarstvo osigurava stručnu pomoć. Organizirani su koordinacijski sastanci s predstavnicima svih gradova, županijom, upraviteljima zgrada, Sisačkom biskupijom, predstavnicima kulturnih ustanova i udruga. Organiziraju se i sastanci s ciljem osiguranja provedbe programa Fonda solidarnosti. Građanima je i prije, a i poslije potresa na terenu dostupna stručna pomoć nadležnog Konzervatorskog odjela u Sisku.

Osim stručne pomoći i provođenja programa zaštite, nadležno tijelo sudjeluje u izradi dokumentacije obnove izdavanje akata propisanih Zakonom o obnovi.

DOKUMENTI

PROGRAM CJELOVITE OBNOVE KULTURNO-POVIJESNE CJELINE GRADA SSKA NAKON POTRESA 2020.

<https://min-kulture.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Sisak%20-%20Glina%20-%20Petrinja/Program%20cjelovite%20obnove%20kulturno-povijesne%20cjeline%20Grada%20Siska%20nakon%20potresa%202020..pdf>

PROGRAM CJELOVITE OBNOVE KULTURNO POVIJESNE CJELINE GRADA PETRINJE NAKON POTRESA 2020.

https://min-kulture.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/kulturna%20ba%C5%A1tina/Program%20cjelovite%20obnove%20kulturno-povijesne%20cjeline%20Grada%20Petrinje_studeni%202021..pdf

PROGRAM CJELOVITE OBNOVE KULTURNO-POVIJESNE CJELINE GRADA GLINE NAKON POTRESA 2020.

<https://min-kulture.gov.hr/UserDocImages/slike/fotogalerija/2022godina/Glina/Program%20cjelovite%20obnove%20kulturno-povijesne%20cjeline%20Grada%20Gline.pdf>

REGISTAR UGOVORA HITNE SANACIJE NAKON POTRESA HRVATSKOG RESTAURATORSKOG ZAVODA

[hrvatski restauratorski zavod registar ugovora radova hitne sanacije](#)

Autor: D. Prerad

Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.

(Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama – Poticanje kvalitetnog novinarstva 2022.)

